

Dosarul nr. 2ra-1367/22
2-14188216-01-2ra-26092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Bagrin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. D. Băbălău, I. Dutca, N. Budăi)

DECIZIE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Victor Codreanu, reprezentat de avocatul Petru Balan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și Societății cu Răspundere Limitată „Mic-Amic”, intervenient accesoriu Ion Afteni cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Victor Codreanu și a fost menținută hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 30 decembrie 2014, BC „Moldindconbank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Trimedial”, Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin contractul de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, a acordat SRL „Trimedial”, reprezentată de către Anatolie Cojocaru, un credit în sumă de 180 000 de dolari SUA, cu termenul final de rambursare la 29 iunie 2012.

În scopul asigurării executării contractului de credit, au fost încheiate: contractul de fidejusiune nr. 3-F din 29 iunie 2012 cu Anatolie Cojocaru, contractul de fidejusiune nr. 2-F din 29 decembrie 2009 cu Victor Codreanu și contractul de fidejusiune nr. 2-F

din 29 iunie 2012 cu SRL „Mic-Amic”. Prin contractele încheiate, fidejuserii s-au obligat să execute în mod solidar și integral obligația SRL „Trimedial” de rambursare a creditului și achitare a dobânzilor, precum și a altor plăți aferente, conform contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, în cazul în care debitorul nu-și va onora obligațiile de plată asumate.

A menționat că debitorul nu-și onorează obligațiile contractuale privind rambursarea creditului, dobânzilor și plăților aferente, formate în baza contractului de credit. Potrivit calculului datoriilor la data de 02 decembrie 2014, SRL „Trimedial” a acumulat o datorie totală în mărime de 136 447,83 de dolari SUA, formată din datoria la credit – 94 289,45 de dolari SUA, dobândă – 6 318,34 de dolari SUA, dobândă suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii – 1348,39 de dolari SUA și comision – 1345,39 de dolari SUA.

A susținut că prin somațiile expediate în adresa părților, i-a informat că, creditorul va declara scadente anticipat și plătibile cu toate dobânzile aferente suma datorată în baza contractului, propunându-le achitarea benevolă a datoriei, însă, somațiile au rămas fără executare.

BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea în mod solidar de la SRL „Trimedial”, Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic” în beneficiul său a datoriei pe contractul de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009 în sumă totală de 136 447,83 de dolari SUA și compensarea cheltuielilor de judecată.

La data de 22 septembrie 2015, BC „Moldindconbank” SA a depus cerere de concretizare a acțiunii și a indicat în calitate de părți pe Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic”, solicitând încasarea în mod solidar din contul părților a datoriei pe contractul de credit nr.122/1 din 29 decembrie 2009, în sumă totală de 202 988,66 de dolari SUA și a taxei de stat în sumă de 50 000 de lei (f.d. 101-103, volumul I).

În motivarea acțiunii concretizate, reclamanta a menționat că prin hotărârea din 07 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost intentată procedura de insolabilitate în privința SRL „Trimedial”.

Prin încheierea din 12 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost dispusă efectuarea expertizei grafoscopice (f.d. 172-174, volumul I).

Conform Raportului de expertiză judiciară nr. 936 din 22 mai 2018, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, semnătura în litigiu din numele lui Victor Codreanu din contractul de fidejusiune nr. 2-F din 29 decembrie 2009 la contractul de credit bancar nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, încheiat între SRL „Trimedial” și BC „Moldindconbank” SA, în sumă de 180 000 de dolari SUA, a fost executată de către Victor Codreanu (f.d. 222-231, volumul I).

La data de 25 octombrie 2018, reclamanta a depus cerere de concretizare a pretențiilor (f.d. 23-24, volumul II), menționând că în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința SRL „Trimedial”, a înaintat cerere cu privire la validarea creanței în mărime de 202 981,87 de dolari SUA, creanța pretinsă fiind validată integral, în calitate de creanță chirografară, potrivit tabelului definitiv consolidat din 06 iulie 2016.

În baza cererii BC „Moldindconbank” SA de rectificare a tabelului definitiv al creanțelor, la data de 30 octombrie 2017 creanța societății creditoare a fost micșorată până la suma de 194 179,88 de dolari SUA.

Reclamanta a relatat că prin hotărârea din 23 iunie 2014 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău a fost admisă acțiunea depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva Stelei Juravliov cu privire la transmiterea în posesie a apartamentului nr. 22, situat în mun. Chișinău, com. Stăuceni, str. Studenților, 1, pentru stingerea datoriilor SRL „Trimedial” conform contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009 și gajat de către Ion Stratan conform contractului de ipotecă nr. 3821 din 07 iulie 2009.

Astfel, la 28 iunie 2018 BC „Moldindconbank” SA, acționând în numele Stelei Juravliov, a comercializat apartamentul nr. 22, situat în mun. Chișinău, com. Stăuceni, str. Studenților, 1, la prețul de 348 839 de lei.

Potrivit calculului datoriilor întocmit la situația din 29 iunie 2018, datoria SRL „Trimedial” constituie suma de 174 164,98 de dolari SUA.

BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea, în mod solidar, de la Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic” în beneficiul său a datoriei în mărime de 174 164,98 de dolari SUA și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ion Afteni (f.d. 177, volumul I).

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă integral acțiunea și s-a încasat, în mod solidar, de la Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic” în beneficiul BC „Moldindconbank” SA suma de 174 164,98 de dolari SUA, calculați în lei moldovenești conform cursului BNM la momentul executării hotărârii judecătorești și suma de 50 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

La data de 15 decembrie 2020 Victor Codreanu, reprezentat de avocatul Rodion Tocan, a declarat apel împotriva hotărârii din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată și tardivă.

La data de 17 decembrie 2020 Anatolie Cojocaru, reprezentat de avocatul Ruslan Cibric, a declarat apel împotriva hotărârii din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, care a fost restituit prin încheierea din 06 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Victor Codreanu și a fost menținută hotărârea din 19 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 07 septembrie 2022 Victor Codreanu, reprezentat de avocatul Petru Balan, a declarat recurs împotriva deciziei din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată și tardivă.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare au aplicat eronat normele de drept material.

Reprezentantul recurentului a indicat că în prezenta speță, BC „Moldindconbank”

SA a pretins încasarea de la Victor Codreanu a sumelor datorate de către debitor, peste termenul stabilit în pct. 3.1 din contractul de fidejusiune nr. 2-F din 29 decembrie 2009, potrivit căruia prezentul contract intră în vigoare la data semnării, cu termen de valabilitate până la onorarea integrală a obligațiilor asumate conform contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009. Astfel, Victor Codreanu cunoștea că termenul garanției sale personale este până la 29 iunie 2012 și nu a consimțit în scris să garanteze prin fidejusiune până la data de 29 iunie 2014.

A afirmat că banca nu poate opune recurentului termenul nou al contractului de credit, instituit prin acordul adițional nr. 1 din 29 iunie 2012, or, Victor Codreanu, în calitate de fidejutor, și-a limitat riscul legat de garanția oferită de termenul contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, așa cum era stabilit de părți la data semnării contractului de fidejusiune. Odată cu modificarea termenului contractului de credit, urma să fie modificat și termenul fidejusiunii sau cel puțin urma să-i fie comunicat fidejutorului noul termen al obligațiilor asumate prin contractul de credit. În caz contrar, rezultă că creditorul și-a îndreptat spre executare creanța sa în afara termenului contractului de fidejusiune, fapt care duce la respingerea acțiunii conform art. 1170 alin. (1) din Codul civil.

Prin urmare, reprezentantul recurentului a declarat că, contractul de fidejusiune a încetat de drept odată cu semnarea acordului adițional nr. 1 din 29 iunie 2012.

Reprezentantul recurentului a mai indicat că BC „Moldindconbank” SA nu a respectat procedura prealabilă de soluționare amiabilă a litigiului, fapt care presupune concomitent și realizarea obligațiilor creditorului de informare a fidejutorului despre întârzierea executării obligațiilor de către debitor. La materialele cauzei nu este anexată nicio dovadă a faptului că reclamația nr. 14-2/146 din 01 decembrie 2014 a fost recepționată de recurent.

A notat că la materialele cauzei nu există suficiente probe care să susțină pretențiile băncii privind încasarea sumei de 174 164,98 de dolari SUA. Suma datoriei respective nu este probată, iar calculul prezentat de bancă a fost contestat de partea adversă inclusiv prin solicitarea efectuării expertizei contabile, solicitare ce a fost respinsă de instanța de fond.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 09 iunie 2022.

Materialele cauzei atestă că la 25 iulie 2022, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a avocatului Petru Balan (f.d. 99, volumul III).

Astfel, recursul, declarat la 07 septembrie 2022, este în termen.

La 26 septembrie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa participanților la proces, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 119, 121-128, volumul III).

Prin referința depusă la 21 octombrie 2022, BC „Moldindconbank” SA a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Alte referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 14 decembrie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 29 decembrie 2009, BC „Moldindconbank” SA și SRL „Trimedial” au încheiat contractul de credit nr. 122/1, în temeiul căruia debitorul a beneficiat de un credit în sumă de 180 000 de dolari SUA (f.d. 7-10, volumul I).

Conform pct. 3 din contract, creditul se acordă pe un termen de 30 de luni, cu scadența finală la data de 29 iunie 2012.

În vederea garantării executării obligațiilor asumate de către debitor, la 29 decembrie 2009 BC „Moldindconbank” SA a încheiat cu Victor Codreanu, SRL „Mic-Amic” și Anatolie Cojocaru contracte de fidejusiune (f.d. 13-16, volumul I).

Potrivit pct. 1.1 din contractele de fidejusiune, fidejursorul se obligă să răspundă față de creditor pentru executarea totală a obligației SRL „Trimedial”, conform contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, în sumă de 180 000 de dolari SUA, cu scadența la 29 iunie 2012, precum și privind achitarea dobânzilor, penalităților și altor plăți și cheltuieli legate de executarea acestui contract.

La data de 29 iunie 2012, BC „Moldindconbank” SA și SRL „Trimedial” au semnat acordul adițional nr. 1 la contractul de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, prin care a fost modificat termenul de acordare a creditului până la 29 iunie 2014. De asemenea, contractul a fost completat cu pct. 20 și 21 (capitolul 10), stabilindu-se că pentru prolongarea creditului debitorul va plăti băncii un comision de prolongare în mărime de 1% din suma prolongată, iar pentru neprezentarea la timp a rapoartelor financiare, debitorul va plăti băncii o penalitate în mărime de 0,1% din soldul creditului, fără preavizarea suplimentară a debitorului (f.d. 12, volumul I).

La 01 decembrie 2014 BC „Moldindconbank” SA a expediat în adresa fidejursorilor Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic” reclamații, prin

care a solicitat stingerea datoriei în sumă de 130 039,95 de dolari SUA, acumulată în baza contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, în termen de 5 zile de la primirea somației (f.d. 18-23, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, BC „Moldindconbank” SA a solicitat încasarea, în mod solidar, de la Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL ”Mic-Amic” în beneficiul său a datoriei pe contractul de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009 în mărime totală de 174 164,98 de dolari SUA.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii și a încasat, în mod solidar, de la Anatolie Cojocaru, Victor Codreanu și SRL „Mic-Amic” în beneficiul BC „Moldindconbank” SA suma de 174 164,98 de dolari SUA, calculați în lei moldovenești conform cursului BNM la momentul executării hotărârii judecătorești și suma de 50 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Victor Codreanu, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberază, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază

probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, limitele apelului și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Respectiv, conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 19 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele enunțate, instanța de recurs constată că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În cererea de apel, Victor Codreanu a invocat că potrivit pct. 3.1 din contractul de fidejusiune, valabilitatea acestuia va dura până la onorarea integrală a obligațiilor asumate conform contractului de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, adică până la data de 29 iunie 2012. La încheierea acordului adițional nr. 1 din 29 iunie 2012 la contractul de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, prin care a fost majorată valoarea obligației pecuniare, creditorul și debitorul au ignorat acordul fidejursorului pentru încheierea acestuia, or, conform art. 1155 și art. 1160 din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), erau obligați să obțină în acest sens un acord.

Astfel, prin acordul adițional nr. 1 la contractul de credit nr. 122/1 din 29 decembrie 2009, semnat la 29 iunie 2012 de BC „Moldindconbank” SA și SRL „Trimedial”, a fost modificat termenul de acordare a creditului până la data de 29 iunie 2014. De asemenea, contractul a fost completat cu pct. 20 și 21 (capitolul 10), stabilindu-se că pentru prolongarea creditului debitorul va plăti băncii un comision de prolongare în mărime de 1% din suma prolongată, iar pentru neprezentarea la timp a rapoartelor financiare, debitorul va plăti băncii o penalitate în mărime de 0,1% din soldul creditului, fără preavizarea suplimentară a debitorului.

Victor Codreanu a indicat că fidejusiunea produce efecte potrivit contractului încheiat atât timp cât nu intervine nici o modificare în conținutul obligației de bază, precum și atunci când fidejursorul a fost de acord cu aceste modificări. Conform art. 1167 alin. (2) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), fidejusiunea încetează în cazul modificării, fără acordul fidejursorului, a obligației garantate când această modificare atrage mărirea răspunderii sau alte consecințe nefavorabile pentru fidejursor.

Referitor la cele invocate de către Victor Codreanu, instanța de apel a menționat că, după semnarea acordului adițional de prelungire, nu au mai fost calculate penalități, fiind calculată doar dobânda de întârziere, reieșind din soldul la zi.

Iar cât privește argumentele apelantului precum că nu și-a manifestat acordul de a fi modificate clauzele contractului de credit, prin semnarea acordului adițional la acesta, în calitate de fidejutor limitându-și riscul legat de garanția oferită până la data de 29 iunie 2012, instanța de apel a indicat doar că le apreciază critic, acestea fiind combătute cu actele cauzei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție atestă că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor recurentului cu privire la aplicarea prevederilor art. 1167 din Codul civil cu privire la încetarea fidejusiunii în cazul modificării, fără acordul fidejutorului, a obligației garantate și superficial a examinat apelul lui Victor Codreanu, deși normele legale prevăd expres obligația instanței de a se expune asupra tuturor argumentelor invocate de către ambele părți.

De asemenea, a rămas fără apreciere argumentul apelantului cu privire la încetarea fidejusiunii în condițiile art. 1170 alin. (2) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), care stipulează că, în cazul în care termenul nu este determinat, fidejusiunea încetează dacă creditorul, în decursul unui an de la scadența obligației garantate, nu a intentat nici o acțiune contra fidejutorului.

Respectiv, Victor Codreanu a invocat expirarea termenului de un an de zile în interiorul căruia BC „Moldindconbank” SA urma să solicite executarea integrală a obligațiilor.

La acest argument instanța de apel a indicat doar că îl apreciază critic, fără a verifica dacă a fost sau nu respectat termenul prevăzut de lege pentru înaintarea acțiunii.

Instanța de recurs constată că a fost lăsat fără răspuns și argumentul apelantului prin care a indicat că BC „Moldindconbank” SA nu a respectat procedura prealabilă de soluționare amiabilă a litigiului, fapt care presupune concomitent și realizarea obligațiilor creditorului de informare a fidejutorului despre întârzierea executării obligației de către debitor. Potrivit pct. 4.3 din contractul de fidejusiune nr. 2-F din 29 decembrie 2009, orice litigiu apărut în legătură cu interpretarea, modificarea și executarea prezentului contract va fi soluționat pe calea negocierilor, în caz contrar litigiul se va transmite în instanța de judecată competentă.

Victor Codreanu a invocat că prin această omisiune, banca nu a respectat obligația de informare a fidejutorului prevăzută de art. 1160 din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), care stipulează că, dacă debitorul principal este în întârziere cu executarea obligațiilor sale, creditorul trebuie să-l informeze despre aceasta pe fidejutor.

Curtea de Apel Chișinău a ignorat argumentul respectiv și nu a dat niciun răspuns la cele invocate de către Victor Codreanu.

La fel, instanța de apel nu a supus verificării calculul datoriei prezentat de bancă în mărime de 174 164,98 de dolari SUA, Victor Codreanu expunându-și dezacordul cu suma datoriei, invocând că nu a probat și constituie, în mare parte, dobânzi și

penalități, or, conform art. 619 alin. (4) (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), dobânzile de întârziere nu se aplică la dobânzi.

În aceste circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că Victor Codreanu nu a fost auzit de instanța de apel într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Dreptul de a fi auzit a fost încălcat, or, dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din Convenție (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Astfel, contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța de apel a soluționat prezenta cauză fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia contestată este nemotivată, instanța de apel examinând superficial atât apelul declarat de Victor Codreanu, cât și cauza dedusă judecării, fapt ce impune casarea deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a înlătura aceste omisiuni și de a verifica argumentele din cererea de recurs.

Or, instanța de apel s-a abținut de a da răspuns la toate criticile formulate de către Victor Codreanu în cererea de apel și în circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect.

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European).

Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune

obligățiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Victor Codreanu, reprezentat de avocatul Petru Balan.

Se casează integral decizia din 09 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Anatolie Cojocar, Victor Codreanu și Societății cu Răspundere Limitată „Mic-Amic”, intervenient accesoriu Ion Afteni cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic